

IT i skolen – en opgave for alle skolens ressourcepersoner

Af Sanya Gertsen Pedersen, evalueringskonsulent, Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

Nutidens folkeskolelærer er ikke it-forskrækket, men er bevidst om de almenpædagogiske muligheder og det udbytte, der er ved at bruge IT i undervisningen. Der er imidlertid behov for, at skoler og lærere er mere opmærksomme på det faglige udbytte ved at anvende IT, dvs. IT som fagdidaktisk redskab. Det er en stor opgave, som ikke alene kan løses af en enkelt IT-vejleder. Derfor er der behov for, at skolerne lægger en strategi for, hvordan alle skolens ressourcepersoner, bl.a. skolebibliotekaren, IT-vejlederen og læsevejlederen, involveres i og får ansvar for brugen af IT. Det konkluderer en undersøgelse fra EVA fra 22. juni 2009.

IT er kommet ind i undervisningen i folkeskolen bl.a. via interaktive tavler, så elever og lærere sammen kan søge

opdateret viden på Internettet og løse opgaver, der bliver illustreret af både ord, lyd og billeder. Og lærere oplever et positivt udbytte ved at bruge Internettet og andre IT-redskaber – blandt andet fordi det motiverer eleverne.

Så langt så godt. For mens lærerne er bevidste om de almenpædagogiske argumenter for at bruge IT i undervisningen, så står det sløjere til med de fagdidaktiske overvejelser. Undersøgelsen viser nemlig, at meget få lærere overvejer, hvordan de kan anvende IT og digitale læremidler fagdidaktisk og altså til at nå konkrete faglige mål. Oftest ser lærerne IT som noget ekstra snarere end som noget, der er integreret i faget. Men IT kan og skal spille en fagdidaktisk rolle, understreger den ekspertgruppe, der er tilknyttet vores undersøgelse.

Alle skolens ressourcepersoner har ansvar for IT

Undersøgelsen viser, at lærerne savner praksisnær viden om, hvordan de kan bruge IT fagdidaktisk, og de efterspørger vejledning og kompetenceudvikling, som direkte integrerer IT i undervisningen. IT-vejlederen er selvfølgelig vigtig i dette arbejde, men kan ikke alene løfte opgaven med at støtte brugen af IT i skolen. Derfor lægger undersøgelsen op til, at skoler diskuterer, om det er realistisk, at det er IT-vejlederen, som skal rådgive og inspirere alle lærere på skolen inden for alle fag og på alle årgange.

Rapporten foreslår, at alle skolens ressourcepersoner er med til at støtte anvendelsen af IT: Både skolebibliotekaren, læsevejlederen, naturfagsvejlederen og matematikvejlederen skal kunne vejlede og inspirere lærerkolleger i at bruge IT og digitale læremidler IT fagdidaktisk, så IT understøtter, at de faglige mål nås og højner kvaliteten i undervisningen.

Enkelte skoler i undersøgelsen stiller netop spørgsmål ved, om en IT-vejleder, som fx selv primært underviser i de naturvidenskabelige fag på overbygningen, kan vejlede optimalt i at anvende IT til at støtte læse- og skrivearbejdet i dansk i indskoling. Eksempelvis fremhæver lærerne på de skoler, der har deltaget i undersøgelsen, IT-rygsækkene som et stærkt støtteværktøj til elever med læse- og skrivevanskeligheder. Samtidig peger skoler og kommuner i undersøgelsen på, at oplæsningsprogrammer med syntetisk tale også har et potentiale i den almene læse- og skriveundervisning i indskoling. Man kan altså diskutere – og det opfordrer vi skolerne til at gøre – om IT-rygsække og oplæsningsprogrammer skal være IT-vejledernes ansvarsområde, eller om det ikke i lige så høj grad burde være læsevejledernes ansvarsområde, eller om de to ressourcepersoner skal have et godt, tværfagligt samarbejde på sådan et område.

Fra skolebibliotek til pædagogiske servicecenter med IT

Flere af de skoler, som har deltaget i undersøgelsen, arbejder på at udvikle skolebibliotekerne til at være pædagogiske servicecentre eller udviklingscentre. Disse nye centre får ansvaret for at være på forkant med nye tilbud og muligheder, fx når det gælder materialer i både fysisk og digitalt format. Det er samtidig et mål for centrene at gøre det synligt overfor lærerne, hvem der kan hjælpe med hvad, dvs. hvordan og hvornår man kan få støtte fra ressourcer som fx IT-vejlederen, læsevejlederen og naturfagsvejlederen.

Med de nye ressourcecentre er det tydeligt, at det er et fælles ansvar at sikre den bedste undervisning og udvikle kvaliteten af skolen. Og de nye centre kan give rammerne for et tæt

samarbejde mellem de mange forskellige ressourcepersoner på skolen og sikre, at ansvaret for den fagdidaktiske anvendelse af IT ikke ender mellem fx IT-vejlederen og læsevejlederen, men i et samarbejde mellem dem.

Undersøgelsens ekspertgruppe anbefaler at skolerne lægger en strategi for, hvordan vejledningsressourcerne bedst kommer i spil i skolens hverdag, når det gælder IT-baseret fagdidaktik. Skolerne skal altså ikke kun tilbyde støtte og inspiration inden for generelle IT-kompetencer og de almenpædagogiske muligheder, men skal organisere vejledningsressourcerne, så de kan komme læreres behov for vejledning i IT-baseret fagdidaktik i møde.

Fakta om undersøgelsen

Undersøgelsen har set på 11 skolars og kommuners erfaringer, dilemmaer og perspektiver i deres arbejde med IT. Bl.a. hvordan skolerne og kommunerne anvender IT pædagogisk og organisatorisk, og hvordan de vurderer udbyttet af IT. En ekspertgruppe har vurderet erfaringerne og giver anbefalinger til, hvordan skolerne i fremtiden anvender IT.

Guide til selvevaluering

For at støtte den fremtidige anvendelse af IT i skolen har EVA udviklet en guide til selvevaluering af anvendelsen af IT. Ved hjælp af guiden kan en gruppe lærere, fx medarbejderne

på det pædagogiske servicecenter, et fagteam eller skolens ledelse, på tre til fire timer gennemføre et selvevalueringsforløb, der kan bidrage til at forbedre udbyttet af IT i undervisningen og på skolen.

Hent undersøgelsen og guiden

Vil du læse hele undersøgelsen IT i skolen. Erfaringer og perspektiver? Eller overvejer du at gennemføre et selvevalueringsforløb på din skole?

Du kan frit hente materiale fra projektet på EVA's hjemmeside: <http://www.eva.dk/projekter/2008/it-i-folkeskolen>

Foto: Mette Bendixsen